

God dag fra solfylte Norge! (Dober dan iz sončne Norveške)

Zunaj sicer močno sveti sonce, temperature so čisto poletne, sem in tja malce pihlja veter, vendar sem si vseeno rekel, da se moram usesti za računalnik in počasi spet domačo šolo obvestiti o vsem, kar se dogaja tu malce bolj na severu.

Zadnje poročilo sem poslal pred dvema mesecema in od takrat se je zgodilo toliko novega, da bom kar težko vse prelin v to pismo. Zadnjič sem pisal okoli velikonočnih praznikov, ko smo še hodili po snegu in postavljali pasti za semena. Po praznikih sem se dogovoril s prof. Barbaro Zimmerman, da se oglasim v njeni pisarni in rečeva kakšno okoli moje diplomske naloge. Predstavila mi je eno tematico, predlog, ki bi bil lahko primeren za mojo diplomsko nalogo. V grobem bi bila to primerjava interakcij med volkovi in losi na Švedskem in izdelava teh prikazov v GIS-u. Nisva še bila točno dogovorjena kaj in kako bi to naredil in kaj vse potrebujem, ko sem dobil email, če se naslednji dan pridružim njeni ekipi terenskih delavcev, ki so se odpravljali na Švedsko opravljat raziskave. Vse skupaj je potekalo izjemno hitro in sem se počutil malce nelagodno, ker nisem vedel, kaj naj sabo vzamem, kam gremo, kje bomo bivali in podobno. Vendar sem vseeno dobil dovolj informacij, da sem lahko na hitro stvari spravil v nahrbtnik in eno veliko vrečo. Naslednji dan dopoldan nam je profesorica predstavila metodo, kako bomo šteli iztrebke na terenu. Postopek je bil popolnoma preprost, dobili smo 5,64 m dolgo vrv, privezано na izvijač, GPS in obrazce. Na GPS-u so bile vrisane točke, do katerih sem moral prispeti, narediti 10 korakov v naključno smer in zapičiti izvijač v zemljo. Potem sem v zvezdni formaciji prehodil okoli sredinske točke v obe smeri. Stopil sem na sredino kroga z vrvjo v roki, šel proti zunanjemu robu in nazaj, se obrnil za nekaj stopinj in ponavljal proces, dokler nisem prišel nazaj na prvotno točko in naredil enako v drugo smer. V tem 100m² velikem krogu sem moral prešteti vse iztrebke losov in jelenjadi, kar sem zabeležil v obrazec, ki sem ga dobil na začetku. To sem moral narediti 40x v vsakem kvadratu. Kvadrati na zemljevidu so bili označeni s kilometrsko stranico in imeli so 40 točk, vsako oddaljeno 100m od naslednje. Včasih se je zgodilo, da je bila točka sredi jezera, kar sem posledično samo zabeležil, da se na tej točki ne da prešteti iztrebkov. Kot sem dejal, smo na pot odšli v sredo popoldan in po približno šestih urah vožnje prispeli v kočo na švedskem podeželju. Tam smo se ustalili, nekaj pojedli in odšli spat. Naslednje jutro smo okoli osmih odšli do prvih kvadratov in začeli delati vsak svojega. Vožnje do kvadrata je bilo približno 40-90 minut, odvisno od oddaljenosti, za dokončanje kvadrata pa samo potrebovali 4-5 ur. Delovniki so bili kar naporni in dolgi, vendar zanimivi. Enako smo počeli naslednje 4 dni in se vrnili nazaj v Evenstad v nedeljo zvečer. Na poti domov sem opazil, da se me je nekaj prijelo, zelo sem bil utrujen, imel sem malo glavobola in začel sem kašljati. Tako sem se z mentorico, ki je nadzorovala naslednji projekt, dogovoril, da ostanem doma nekaj dni, da se pozdravim. In res, dva dni kasneje sem bil kot nov.

Še isti teden, v sredo popoldan, me je že čakal nov projekt. Tokrat smo bili na Norveškem, vendar kakšne 3 ure vožnje južno od Evenstada. Tu sem sodeloval tudi s sošolko iz VŠVO-ja Andrejo Kovše, kar je bilo zelo lušno, da sem spet spregovoril nekaj besed v materinščini 😊. Pri tem projektu smo želeli izvedeti kako delujejo preventivni ukrepi, ki so jih gozdarji v sodelovanju z lovci in Evenstadom uvedli za zmanjšanje škode, ki jo povzročajo losi. Ti se najraje hranijo z lahko dostopnimi vršički mladih rdečih borov, kar pa drevo malce iznakazi in posledično zraste krivo in ekonomsko manj zanimivo za gozdarje. Pri tem projektu so gozdarji vrhove odraslih rdečih borov pustili na teh golosekih in omogočili losom nov vir hrane, ki bi ga imeli namesto mladih poganjkov. Na golosekih smo preštevali število vejic, ki so losom na voljo in število tistih, ki so bile »popasene« (ne pride mi na misel boljši izraz, v ang. »browsed«). Prav tako smo prešteli število iztrebkov na podoben način, kot sem počel to na Švedskem. Na tem projektu sem sodeloval cel maj, medtem sem videl tudi nekaj losov, nekaj kač (navadni gad), veliko divjih petelinov in mnogo drugega. Malce mi je bilo žal, ker sem bil cele tedne stran od vseh novih prijateljev v kampusu, vendar sem pridobil mnogo novih izkušenj in videl veliko zanimivega. Resnično sem prvič res lahko izkusil, kako je biti pravi raziskovalec na terenu, imeti v roki razne obrazce, meriti premere vejic, šteti to in ono zadevo, kar potem na koncu vse skupaj sestavi sliko obnašanja določene živalske vrste in proizvede nek oprijemljiv, statistično relevanten rezultat.

Ko sem bil v kampusu, smo imeli veliko piknikov, zabav, pojedin in podobnega. Zelo specifična stvar Norveške ali Skandinavije na splošno, so drage alkohole pijače, kar ljudje tu vejo in ker vemo, da človeška domišljija ne pozna meja, lahko v trgovini zelo poceni dobiš nek »kit« za izdelavo domačega piva. Vsi študenti tu so to počeli in s sostanovalcem, zdaj dobrim prijateljem, sva se odločila, da narediva ta kuharsko-biotehnološki preizkus in vidiva kako se zadeva odnese. Uspelo nama je in sva sama zvarila dobro temno pivo.

Zadnji teden v maju pa smo na istih lokacijah, kjer smo prej preštevali vejice, naredili enako kot na Švedskem in prešteli število iztrebkov po gozdovih v podobnem vzorcu, kvadratih s stranico 500m, 16 točk, 62 kvadratov. Tako smo lahko dobili približno oceno števila losov na tistem območju.

Konec maja se je ta projekt zame zaključil in začeljam z novim, o katerem pa trenutno še nimam veliko informacij. Zaenkrat sem sodeloval pri zbiranju iztrebkov mesojedcev ob gozdnih cestah in zamenjevanju vab za podlasice. Več o tem bom pa verjetno napisal konec meseca ali potem v juliju.

Stvari potekajo super, spoznal sem ogromno novih ljudi, stkal nekaj res dobrih prijateljev in vem, da bom vse to zelo pogrešal, ko bom šel domov. Imam še toliko stvari za povedat, toliko podrobnosti, ki sem jih spustil v tem sporočilu, resnično je nepozabna izkušnja.

Lep pozdrav v našo deželico na sončni strani Alp!

Rok Novak